

Oslo, 15. september 2020

Innspill til nasjonal strategi for sirkulær økonomi

Hold Norge Rent viser til kunngjøringen, datert 27.7.2020, der Klima- og miljødepartementet ber om innspill til nasjonal strategi for sirkulær økonomi.

Hold Norge Rent takker for invitasjon til å bidra med innspill. I dette dokumentet kommenterer vi kunnskapsgrunnlaget utarbeidet av Deloitte med utgangspunkt i forsøpling.

Hold Norge Rent etterlyser forsøpling som faktor i Deloittes kunnskapsgrunnlag både i forbindelse med vurdering av potensialet for økt sirkularitet, som barriere for utviklingen av en sirkulær økonomi, i forbindelse med vurdering av virkemidler for å bygge ned barrierene og som indikator for å måle utviklingen.

Nasjonal strategi mot forsøpling

All forsøpling uansett materiale eller hvor det forsøples, representerer lekkasjer fra den sirkulære økonomien og har negative konsekvenser for dyrelivet, naturen og miljøet. Hold Norge Rent mener derfor at en nasjonal strategi mot forsøpling må være en sentral del av grunnlaget for en nasjonal strategi for sirkulær økonomi.

Samtlige næringer som trekkes frem av Deloitte som næringer med særlig stor betydning for en norsk sirkulær økonomi, lekker ressurser og er kilder til forsøpling. På vei mot en sirkulær økonomi, må Norge derfor også få på plass en nasjonal strategi mot forsøpling som målrettet adresserer lekkasjene fra disse næringene.

Kunnskap

Som et viktig ledd i arbeidet med å få både myndighetene, næringslivet og forbrukerne til å forstå hvordan de kan bidra til den sirkulære økonomien, trenger Norge mer kunnskap om ressursene som kommer på avveie i form av forsøpling.

Det er uklart om statistikk om forsøpling inngår i material- og avfallsstatistikken som danner grunnlaget for Deloittes anbefalinger, og Hold Norge Rent anbefaler at dette tydeliggjøres.

Forsøpling representerer ressurser på avveie, og Norge har verken kunnskap om mengdene ressurser på avveie eller omfanget av årlige lekkasjer i form av forsøpling fra næringslivet. Hold Norge Rent oppfordrer derfor myndighetene til å sikre at kunnskapsgrunnlaget om både omfang og tilsig av forsøpling fremskaffes.

God kunnskap er viktig for å sette inn de riktige tiltakene, og det trengs et betydelig kunnskapsløft for å forebygge forsøpling. Gjennom folkeforskningen har Norge fått omfattende kunnskap om sammensettingen av og kildene til marin forsøpling så vel som

innsikt i geografiske forskjeller. Men vi har svært begrenset med kunnskap om landbasert forsøpling, og det trengs systematisk kartlegging for å få mer innsikt i hvor store lekkasjene i form av forsøpling er, årsakene til disse lekkasjene og hvordan næringene kan redusere og stoppe lekkasjene.

Effektive tiltak mot forsøpling krever også kunnskap om årsakene til forsøpling, og dette kunnskapsgrunnlaget må også fremskaffes som grunnlag for tiltak mot forsøpling.

Barrierer

Ressurser på avveie fra landbruk, skogbruk, havbruk og fiskeri, prosessindustrien, bygg, anlegg og eiendom og varehandel, så vel som fra avfall, avløp og gjenvinning, elektrisitet, gass og fjernvarme og fra transport og distribusjon, utgjør barrierer som i liten grad adresseres i Deloittes kunnskapsgrunnlag.

Forsøpling er en betydelig barriere som hindrer utviklingen av en sirkulær økonomi, og Hold Norge Rent anbefaler at forsøpling utredes som en selvstendig faktor i arbeidet med Norges nasjonale strategi for sirkulær økonomi.

Innen samtlige seks hovedområder som anbefales prioritert i en kommende strategi for en sirkulær økonomi i Norge, finnes det barrierer knyttet til forsøpling, og Hold Norge Rent anbefaler at disse belyses som grunnlag for målrettede tiltak for å redusere forsøpling som barriere.

Virkemidler

Igjen er det uklart om forsøpling defineres inn under svinn og forurensning, og vi anbefaler at dette tydeliggjøres.

Flere av virkemidlene som foreslåes av Deloitte vil bidra til å redusere forsøpling, men det trengs også skreddersydde virkemidler som målrettet adresserer ressurser på avveie basert på kunnskap om årsaker til forsøpling hvis vi skal lykkes med den sirkulære økonomien.

Hold Norge Rent anbefaler derfor at næringslivet oppfordres til å sette konkrete mål for å redusere og stoppe forsøpling basert på kunnskap om mengder, sammensetting og fordeling av forsøpling i Norge.

Avfallshåndtering er avgjørende for en velfungerende sirkulær økonomi og som tiltak mot forsøpling, men forsøpling skyldes ikke kun mangelfull avfallshåndtering. Et velfungerende marked for sirkulære materialer bidrar også til å forebygge forsøpling, men samtlige næringer som anses å ha størst vekstpotensial, har vesentlige forsøplingsutfordringer som må adresseres særskilt.

En nasjonal strategi for sirkulær økonomi må derfor også inkludere virkemidler som forebygger at ressurser kommer på avveie i form av forsøpling.

Dette handler i stor grad om å redusere forsøplingsrisiko i forbindelse produksjon, transport, bruk og avfallshåndtering. For eksempel kommer avfall som ikke sikres mot vær og vind lett på avveie.

Det er også behov for beredskapsvern mot forsøpling både på bedriftsnivå, på bransjenivå, i kommunene og nasjonalt. Beredskapen må både bidra til å forebygge ulykker og

miljøkriminalitet og sikre rask opprydding ved store og akutte utslipp, slik som plastpelletsutslippet i februar 2020 og utslippet av glasopor i 2018.

Et annet sentralt virkemiddel er tettere samarbeid mellom kommunen og næringslivet for å kartlegge kilder og årsaker til forsøpling så vel som for å samarbeide om å finne løsninger og implementere tiltak.

Både kommunene og Fylkesmannen må tilføres tilstrekkelig med ressurser for å kunne ivareta ansvaret opp mot ressurser på avveie. Dette gjelder for eksempel i tilknytning til oppfølging av avfallsplaner i forbindelse med bygg- og anleggsvirksomhet og i tilknytning til behovet for tilfredsstillende avfallshåndtering i norske havner.

Forsøpling som indikator

Hold Norge Rent understreker behovet for en bredere strategi for sirkulær økonomi med forsøpling som en sentral indikator.

Omfanget og årlig tilsig av forsøpling er en av flere faktorer som kan gi en indikasjon på om Norge lykkes med den nasjonale strategien for sirkulær økonomi, og dermed blir også den sirkulære økonomien et viktig tiltak i arbeidet for å forebygge forsøpling.

Hold Norge Rent anbefaler å vurdere forsøpling som en selvstendig indikator i alle deler av Deloittes kunnskapsgrunnlag, og vi kan bistå med å belyse utfordringene og fremskaffe nødvendig kunnskap.

Vi ønsker Klima- og miljødepartementet lykke til videre med arbeidet!

Med vennlig hilsen

Mari Mo Osterheider (sign.)
Fagleder landbasert forsøpling

Kine Martinussen (sign.)
Fagleder marin forsøpling